

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

EK-1: ÜSTÜN YETENEKLİ BİREYLER
STRATEJİ VE UYGULAMA PLANI
2013 - 2017

Ocak, 2013
Ankara

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I.....	9
1.1. Giriş.....	9
1.2. Strateji ve Uygulama Planının Gerekçesi.....	11
1.2.1. Politik Önem.....	11
1.2.2. Stratejik Önem.....	11
1.2.3. Bilimsel ve Teknolojik Önem.....	12
1.2.4. Sosyolojik önem.....	12
1.2.5. Psikolojik önem.....	12
BÖLÜM II.....	13
MİSYON, VİZYON, TEMEL İLKE VE DEĞERLER.....	13
PAYDAŞLAR VE SORUMLULUKLAR.....	13
GÜÇLÜ YANLAR – ZAYIF YANLAR – FIRSATLAR – TEHDİTLER ANALİZİ (GZFT ANALİZİ)	
.....	13
2.1. Strateji ve Uygulama Planının Misyon, Vizyon ve Temel İlke/Değerleri.....	13
2.1.1. Strateji ve Uygulama Planının Misyon ve Vizyonu.....	13
2.1.2. Strateji ve Uygulama Planının Temel İlke ve Değerleri.....	13
BÖLÜM III.....	14
PAYDAŞLAR VE SORUMLULUKLAR.....	14
3.1. Paydaş Listesi.....	14
3.2. Paydaş Analizi.....	15
3.3. Güçlü Yanlar – Zayıf Yanlar – Fırsatlar – Tehditler (GZFT) Analizi.....	15
3.3.1. Güçlü Yanlar.....	16
3.3.2. Zayıf Yönler.....	16
3.3.3. Fırsatlar.....	17
3.3.4. Tehditler.....	17
BÖLÜM IV.....	18
STRATEJİK AMAÇLAR VE HEDEFLER.....	18
4.1. EĞİTİM MODELLERİ İLE İLGİLİ STRATEJİK AMAÇLAR/HEDEFLER.....	18
4.2. İNSAN KAYNAKLARI İLE İLGİLİ STRATEJİK AMAÇLAR/HEDEFLER.....	23
4.3. YAYGINLAŞTIRILABİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLE İLGİLİ STRATEJİK	
AMAÇLAR/HEDEFLER.....	24
KISALTMALAR.....	28
BÖLÜM V.....	29
EĞİTİM MODELLERİ.....	29
5.1. Ülkemizde Uygulanması Planlanan Eğitim Modelleri.....	29
5.1.1. Okulöncesi Dönemde Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi.....	29
5.1.2. İlkokul Döneminde Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi.....	30
4.1.3. Ortaokul döneminde üstün yetenekli bireylerin eğitimi.....	30
4.1.4. Lise döneminde üstün yetenekli bireylerin eğitimi.....	31
EKLER.....	33

BÖLÜM I

1.1. Giriş

14 Eylül 2011 tarihli ve 28054 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bakanlığımızın yeniden yapılanma sürecinde Genel Müdürlüğümüzün adı “Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü” şeklinde değiştirilmiş ve Genel Müdürlüğümüz bünyesinde altı Grup Başkanlığı oluşturulmuştur. Grup Başkanlıklarından biri olan “Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Grup Başkanlığı”nın görevleri aşağıda sıralanmıştır:

- 1) Özel yetenekli bireylerin tespit edilmesi, tanınması, yönlendirilmesi ve yerleştirilmesi ilgili iş ve işlemleri yürütmek ve politikalar geliştirmek,
- 2) Özel yetenekli bireylerin eğitimini yaygınlaştırmak ve eğitime erişimlerini artırmaya yönelik stratejiler hazırlamak, geliştirmek ve uygulanmasını sağlamak,
- 3) Özel yetenekli bireylerin eğitimi ile ilgili eğitim modelleri geliştirmek, değerlendirmek ve yaygınlaştırmak,
- 4) Özel yetenekli bireylerin eğitiminde görev alan öğretmen ve personele yönelik verilecek eğitimleri tespit etmek, planlamak ve uygulamak,
- 5) Özel yetenekli bireylerin eğitimine yönelik ihtiyaç ve beklentileri karşılamak üzere araştırma, geliştirme ve planlama çalışmalarında bulunmak,
- 6) İlgili sektör ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- 7) Genel Müdürlüğün işleyişi ile ilgili verilecek diğer görevleri yapmaktır.

05 Ağustos 2009 tarihli ve 27310 sayılı Resmi Gazete’de Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu’nun Onsekizinci ve Ondokuzuncu Toplantısı ile ilgili 2009/16 Sayılı Başbakanlık Genelgesi’nde Ülkemizde üstün yetenekli bireylerin eğitimini iyileştirmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda “Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2009-2013” hazırlanması için çalışmaların başlatılmasına karar verilmiştir (Ek 1).

Söz konusu genelge doğrultusunda, 2009 yılından bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalar, tarihlerine göre, özet olarak aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 1: Günümüze kadar yapılan çalışmalar

Sıra

No	Tarih	Bu Güne Kadar Yapılan Çalışmalar
1	23-25 Eylül 2004	I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi
2	22 Aralık 2009	Millî Eğitim Bakanlığı – TÜBİTAK işbirliğinde düzenlenen Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi Strateji ve Uygulama Planı (2009-2013) hazırlık toplantısı tutanağının hazırlanması
3	23-24 Eylül 2010	Milli Eğitim Bakanlığı, Koç Üniversitesi ve Türk Eğitim Vakfı (TEV) işbirliği ile İstanbul’da Koç Üniversitesinde; Tanılama ve İzleme, Eğitim Modelleri, İnsan Kaynakları ve Sürdürülebilirlik konu başlıklı I. Uluslararası Üstün Yetenekliler Eğitimi Sempozyumu

- 4 14 Haziran – 20 Aralık 2010 MEB ve TÜBİTAK-TÜSSİDE işbirliğinde düzenlenen strateji ve yöntem belirleme toplantılarının düzenlenmesi
- 5 20-22 Aralık 2010 Millî Eğitim Bakanlığı-TÜBİTAK-TÜSSİDE işbirliğinde çocuk, veli ve alan uzmanlarıyla düzenlenen çalıştay sonrası hazırlanan “Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Ortak Akıl Platformu”nun oluşturulması
- 6 04-08 Nisan 2011 Üstün yeteneklilerin tanınması ve eğitiminde etkin görev yapan MEB personelinin katılımı ile yapılan “Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Mevzuat Geliştirme Çalıştayı”
- 7 11 Mayıs 2011 Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı için MEB, TÜBİTAK- TÜSSİDE, Üniversite ve STK işbirliğinde 20-22 Aralık 2010 tarihinde gerçekleştirilen çalışmanın sonunda hazırlanan Strateji Taslağını Değerlendirme Toplantısı
- 8 16-20 Mayıs 2011 MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü yetkilileri ile BİLSEM’lerde görev yapan bir grup personel tarafından, üstün yeteneklilerin tanınma ve eğitim modellerinin incelenmesi amacı ile Kore Cumhuriyetine çalışma ziyareti
- 9 Haziran 2011 Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı (2012-2016) birinci taslağının, danışmanların katkıları ve MEB yetkililerinin ortak çalışmaları sonucunda gözden geçirilerek alan uzmanlarının görüşlerine sunulması
- 10 05 Nisan- 05 Kasım 2012 13 Mart 2012 tarih ve 28232 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması” amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına ilişkin karar gereği TBMM’de 17 üyeden oluşan Meclis Araştırma Komisyonu’nun çalışmaları
- 03-05 Eylül 2012 Karabük Üniversitesi tarafından düzenlenen I. Üstün Yetenekliler Eğitimi Çalıştayı
- 30 Kasım- 01 Aralık 2012 Gaziosmanpaşa Üniversitesi tarafından düzenlenen II. Üstün Yetenekliler Eğitimi Çalıştayı

Bugüne kadar yapılan tüm bu çalışmaların bir sonucu olarak, bu raporla sunulmakta olan “Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2013-2017” hazırlanmıştır.

“Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2013-2017” de; üstün yetenekli bireylerin tanınması, eğitimleri, personelin yetiştirilmesi, eğitim ortamlarının düzenlenmesi gibi konularda yapılacak çalışmalar yer almaktadır. Ayrıca, söz konusu strateji ve uygulama planında ülkemizde üstün yetenekli bireylere yönelik olarak örgün ve yaygın eğitimde tek tip uygulamalar yerine bilgi ve deneyim paylaşımını esas alan, bireyin ilgi, yetenek ve potansiyeline göre farklılaştırılmış, bireyselleştirilmiş, zenginleştirilmiş, hızlandırılmış çoklu modeller önerilmektedir. Böylece örgün ve yaygın eğitimde üstün yetenekli bireyler için yeni bir dönemin başlaması hedeflenmektedir. Önerilen eğitim modelleri, bilimsel araştırmaya dayalı, esnek, farklılıkları göz önüne alan, kaynakları (kişi, malzeme, mekân, mali vb.) en etkin şekilde kullanan, bireylerin yaratıcılıklarını kullanarak bir ürün ortaya koymalarına fırsat sağlayan etkinliklerin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine dayalıdır.

Temel amaç, ülkemizin üstün yeteneklilerin eğitimi ve istihdamı konusunda lider ülkelerden biri haline gelmesidir. Bu doğrultuda üstün yetenekliler konusunda yeni bir eğitim felsefesi oluşturmak, toplumda yeni bir anlayış geliştirmek, eğitim için milli gelirden daha çok pay ayırmak, çalışmalarını hayat boyu öğrenme ve rehberlik ilkesi ışığında sürdürmek, alınan kararlarda ve uygulamalarda süreklilik ve tüm öğrenciler için fırsat eşitliği sağlamaktır.

I.2. Strateji ve Uygulama Planının Gereçesi

20. yüzyılın ilk yarısından itibaren ülkeler üstünlüklerini kanıtlamanın bir yolu olarak spor/sanat ile fen ve matematik alanlarında üstün yetenekli bireylerin eğitimine hız vermeye başlamış, bu bireylerin yeteneklerini sergilemelerini sağlamışlardır. Günümüzde, ülkemiz de dâhil olmak üzere pek çok ülkenin kalkınma hedefleri arasında, üstün yetenekli bireylerin kendi ilgi alanlarını, yeteneklerini, yaratıcılıklarını geliştirmelerine yönelik fırsatları artırmak, ülkelerine ve dünyaya yararlı birer vatandaş olmalarını sağlamak yer almaktadır. Bu amaçla, üstün yetenekli bireylerin eğitimi aşağıda belirtilen başlıklar altında değerlendirilebilir (Ek 2, Ek 4).

I.2.1. Politik Önem

Ülkelerin bilim ve teknoloji alanında gelişmişlik düzeylerini artırma istek ve çabaları özellikle uzay araştırmaları ve uzaya çıkma yarışı ile belirgin bir hale gelmiştir. Üstün yetenekli bireylerle ilgili yapılan tüm çalışmalar aynı zamanda ülkelerin politik stratejilerini de belirlemesi açısından önem kazanmıştır.

I.2.2. Stratejik Önem

İnsan kaynağının eğitilmiş ve nitelikli olması ülkenin sahip olduğu diğer kaynakların da daha verimli kullanılmasına ve ülkenin teknolojik, ekonomik, siyasi ve askeri anlamda güçlü olmasına yardım eder.

I.2.3. Bilimsel ve Teknolojik Önem

Gelişme için ülkelerin kendi üniversitelerinde, fabrikalarında, laboratuvarlarında, araştırma ve geliştirme birimlerinde çalışacak, bilim ve teknoloji üretip geliştirebilecek yaratıcı bireylerin eğitiminin desteklenmesi şarttır.

I.2.4. Sosyolojik önem

Toplumların yaklaşık % 2'sini oluşturan üstün yetenekli bireylerin eğitilmesi, üretken hale getirilmesi ve potansiyellerini toplumsal gelişme için kullanmaları toplumun refahı, geleceği ve dünya ülkeleri içindeki yerlerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Üstün yetenekli bireyler liderlik özellikleri, motivasyonları, kararlılıkları, hızlı düşünme ve yaratıcı problem çözme yetenekleri ile toplumlara yön veren, gelişme ve değişmeyi hızlandıran bireylerdir.

I.2.5. Psikolojik önem

Üstün yetenekliler keşfetmeye, üretmeye ve duyularını kullanmaya yaşlarına göre daha erken yaşlarda başladıkları için daha çok psikolojik desteğe ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle, üstün yetenekli bireylerin yetenek ve özelliklerine uygun eğitimi almaları, yetenek, yaratıcılık, liderlik gibi özelliklerini ortaya koyabilmeleri, kendileri ile barışık ve çevreleri ile uyumlu bireyler olabilmeleri açısından önemlidir. Bunun yanı sıra, üstün yetenekli bireyler uygun yönlendirilmediğinde, kendini gerçekleştirme fırsatını bulamadığı için kendilerine ve çevrelerine zarar verici hale de gelebilmektedirler.

BÖLÜM II
MİSYON, VİZYON, TEMEL İLKE VE DEĞERLER
PAYDAŞLAR VE SORUMLULUKLAR
GÜÇLÜ YANLAR – ZAYIF YANLAR – FIRSATLAR – TEHDİTLER ANALİZİ
(GZFT ANALİZİ)

2.1. Strateji ve Uygulama Planının Misyon, Vizyon ve Temel İlke/Değerleri

Özel yetenekli bireylerle ilgili gelecek yönelimimizi tanımlayacak olan bu planlama, aşağıda vurgulanan, misyon, vizyon ve temel değerleri esas alacaktır.

2.1.1. Strateji ve Uygulama Planının Misyon ve Vizyonu

a) Misyon

Misyonumuz, üstün yetenekli bireylerin yetenek ve özelliklerini tanıyarak potansiyellerini en üst düzeyde kullanmaları yoluyla, bilgi, teknoloji ve yaratıcı çözüm üreten, insanlığın gelişimine katkı sağlayan, araştırmacı, özgün, etik ve estetik değerlere sahip, geleceğin liderlerini, bilim insanlarını, sanatçıları ve sporcularını yetiştirmektir.

b) Vizyon

Vizyonumuz, her yaşta bireylerin üstün yeteneklerinin gelişiminin desteklendiği, merak, öğrenme ve yaratıcılığa zemin oluşturan ileri düzeyde öğrenme ortamlarının doğal olarak sunulduğu ve tüm yeteneklerin değerlendirildiği bir Türkiye.

2.1.2. Strateji ve Uygulama Planının Temel İlke ve Değerleri

Eğitimin temel ilkeleri arasında çocuğun yüksek yararının önceliği, bireysel farklılıklara saygı, uygulamalarda bilimsel ve etik kurallar, kaliteli hizmet, nitelikli ve yeterli personel, ve hayat boyu öğrenme sayılabilir.

Üstün yetenekli bireylerin eğitiminde esas alınacak olan temel ilkeler ve değerler ise aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Yenilik ve yaratıcılık,
- Özgünlük, esneklik ve dinamiklik,
- Farklılıkları değerlendiren ve destekleyen eğitim ortamı,
- İşbirliği ve ekip çalışması.

BÖLÜM III

PAYDAŞLAR VE SORUMLULUKLAR

3.1. Paydaş Listesi

Hazırlanan strateji ve eylem planının uygulamaya geçirilmesi, konuyla ilgili birçok kurum ve kuruluşun işbirliğini zorunlu kılmaktadır. Bu süreçte iş birliği yapılacak olan paydaşlarımız ve paydaşlık gerekçeleri Tablo 2’de ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Tablo 2: Paydaş Listesi

PAYDAŞ ADI	İÇ PAYDAŞ/DIŞ PAYDAŞ/ LİDER/ HİZMET ALAN/TEMEL ORTAK/ STRATEJİK ORTAK/ TEDARİKÇİ	NEDEN PAYDAŞ?
Politika yapıcılar	İç Paydaş/Dış Paydaş/Temel Ortak	Bakanlıkların görev alanındaki kanunları oluşturması bakımından
Politika uygulayıcılar	İç Paydaş/Temel Ortak	Bakanlıkların görev alanındaki kanunları uygulaması bakımından
Bakan	İç Paydaş/Lider	Bakanlık politikalarına yön veren lider olması bakımından
İdari Personel	İç Paydaş/Lider/Çalışan/ Hizmet Alan	Bakanlık faaliyetlerini yürütmesi bakımından
Öğretmenler	İç Paydaş/Çalışan/ Hizmet Alan	Bakanlık eğitim faaliyetlerini uygulaması bakımından
Bilim ve Sanat Merkezleri	İç Paydaş/Çalışan/ Hizmet Alan	Bakanlığın üstün yeteneklilerle ilgili eğitim faaliyetlerini uygulaması bakımından
Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları	Dış Paydaş/Hizmet Alan/Temel Ortak/Stratejik Ortak/ Tedarikçi	Üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili faaliyetlerde yapılan işbirliği bakımından
Üniversiteler	Dış Paydaş/Stratejik Ortak/Tedarikçi Temel Ortak	Üstün yeteneklilerle ilgili faaliyetler için danışmanlık sağlanacak eğitim hizmetleri bakımından
Sivil Toplum Kuruluşları	Dış Paydaş/Stratejik Ortak	Üstün yeteneklilerle ilgili temsil ettikleri gruplar bakımından
Uluslararası Kuruluşlar	Dış Paydaş/Stratejik Ortak	Onaylanan uluslararası sözleşmeler bakımından
Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları	Dış Paydaş/Stratejik Ortak	Üstün yeteneklilerle ilgili temsil ettikleri gruplar bakımından
Öğrenciler ve Aileler	Dış Paydaş/Hizmet Alan	Üstün yeteneklilerle ilgili faaliyetlerden yararlanmaları bakımından
Diğer Kamu Kurumları	Dış Paydaş/Hizmet Alan/Temel Ortak/Stratejik Ortak/ Tedarikçi	Üstün yeteneklilerle ilgili faaliyetlerdeki işbirliği, iletişim bakımından
Mal ve Hizmet Alınan Diğer Kuruluşlar	Dış Paydaş/ Tedarikçi	Üstün yeteneklilerle ilgili faaliyetleri desteklemeleri bakımından

3.2. Paydaş Analizi

Üstün yeteneklilerle ilgili yapılacak çalışmalara yönelik olarak iç ve dış paydaşlarla yapılacak faaliyetler doğrultusunda paydaş analizi yapılmıştır. Paydaş analizi Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3: Paydaş Analizi Temelli Görev ve Sorumluluklar

Paydaş	Lider	Çalışan	Hizmet Alan	Temel Ortak	Stratejik Ortak	Tedarikçi
Politika Yapıcılar				X	X	
Politika Uygulayıcılar		X		X	X	
Bakan	X					
İdari Personel	X	X				
Öğretmenler	X	X				
Bilim ve Sanat Merkezleri	X	X	X			
Uluslararası Kuruluşlar					X	X
Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları			O	O	O	O
Üniversiteler			X	X	X	O
Sivil Toplum Kuruluşları			O		O	O
Öğrenciler			X			
Aileler	X		X			
Mal ve Hizmet Alınan Kuruluşlar						O

Paydaş Analizinde Kullanılan Kavram ve İşaretler:

Paydaş: Üstün yeteneklilerle ilgili faaliyetlerden etkilenen ve bunları etkileyen taraflardır.

Lider: Kurumda herhangi bir kademede görev alan çalışanlar arasında liderlik özellikleri olan kişidir.

Çalışan: Kurumun çalışanlarıdır.

Temel ortak: Kurumun üstün yeteneklilerle ilgili faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kendi seçimine bağlı olmaksızın zorunlu olarak kurulmuş olan ortaklıklardır.

Stratejik ortak: Kurumun üstün yeteneklilerle ilgili faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kendi seçimi üzerine kurduğu ortaklıklardır.

Tedarikçi: Kurumun üstün yeteneklilerle ilgili faaliyetlerini gerçekleştirirken ihtiyaç duyduğu kaynakları temin eden diğer kurum/kuruluşlardır.

X: Tüm paydaşlar bu rolü üstlenir/tümüyle bu tür bir ilişki vardır.

O: Bazı paydaşlar bu rolü üstlenir/bazılarıyla bu tür bir ilişki vardır.

3.3. Güçlü Yanlar – Zayıf Yanlar – Fırsatlar – Tehditler (GZFT) Analizi

Üstün Yetenekliler Strateji ve Eylem Planı ile ilgili durum değerlendirmesinin yapılmasında üzerinde durulan kritik noktalardan birisi de süreçle ilgili GZFT analizidir. Bu analiz ile uygulama sürecinde iyileştirilmesi gereken zayıf yönler ile karşılaşılabilecek risk faktörlerinin belirlenmesi, bunların giderilmesi için kullanılabilir fırsatlar ve güçlü yönlerin değerlendirilmesi yapılmaktadır.

3.3.1. Güçlü Yanlar

1. Ülkemizdeki genç nüfusun fazlalığı sebebiyle üstün yetenekli öğrenci sayısının fazlalığı,
2. Ülke genelinde 60 ilde toplam 66 Bilim ve Sanat Merkezinin üstün yeteneklilere yönelik eğitim hizmeti verebilme potansiyeli,
3. Eğitsel tanılamaya yönelik toplam 218 Rehberlik ve Araştırma Merkezinin ortam ve yetişmiş personel açısından üstün yeteneklileri objektif tanılama sürecinde hizmet verebilme potansiyelinin olması,
4. Her tür ve kademedeki okullarda rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin hizmet verebilmesi,
5. Üniversiteler bünyesinde üstün yetenekli çocuklar eğitim merkezlerinin açılması,
6. Bilimsel çalışmalara TÜBİTAK tarafından destek sağlanması,
7. E-okul veri tabanı,
8. Tüm branşlarda öğretmen yeterliliklerinin belirlenmiş olması.

3.3.2. Zayıf Yönler

1. Eğitsel değerlendirme ve tanılamada kullanılan yeterli ve güncel araçların (gözlem formları, zekâ/yetenek testleri, müzik, resim, yaratıcılık ve liderlik testleri vb.) eksikliği,
2. Ülkemizdeki üstün yetenekli öğrencilerin büyük bir bölümünün tanılanmamış olması,
3. Üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik farklılaştırılmış eğitim modellerinin ve programlarının olmaması,
4. Farklı eğitim modelleri içeren akademik çalışma sayısının azlığı ve lisans düzeyinde ilgili ders ve programların yetersizliği,
5. Üstün yetenekli öğrencilerle çalışabilecek eğitimcilerin nitelik ve niceliğinin yetersiz olması,
6. Üstün yeteneklilerin tanılanması sürecinde disiplinlerarası (aile hekimi, çocuk doktoru, okul öncesi eğitim öğretmeni, psikolog vb.) işbirliği ve eş güdümünün yetersiz olması,
7. Kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, STK'lar arasındaki işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması,
8. Üstün yeteneklilerle ilgili yapılandırılmış bir aile rehberliği programının olmaması,
9. Eğitim kademeleri arasında geçişlerin sağlanamaması,
10. Üstün yeteneklilere ayrılan bütçenin yetersizliği,
11. Bilim, teknoloji ve sanayi entegrasyonu ile beceri geliştirme ve istihdam ilişkisinin sağlanamaması.

3.3.3.Fırsatlar

1. Ülkemizdeki üstün yetenekli öğrencilerin ailelerinin tanılanamaya yönelik istekliliği ve üstün yetenekli bireylerin eğitiminin ülke politikası haline gelmesi için ailelerin, eğitimcilerin ve STK'ların çaba göstermesi,
2. Üstün yetenekli bireylere yönelik politika ve eğitim uygulamaları konusunda toplumsal farkındalık düzeyinin artıyor olması,
3. Ülkemizde teknolojinin eğitimde aktif bir şekilde kullanılıyor olması,
4. Öğrenci değişim programları ile diğer ülkelerin tecrübe ve imkanlarından artan oranda faydalanma.

2.3.4. Tehditler

1. Beyin göçünün durdurulamaması,
2. Üstün yetenekli bireylerin eğitiminin maddi kazanç temelli gelişim göstermesi tehlikesi,
3. Gelişmiş ülkelerin eğitim stratejilerine cevap verememek,
4. Yükseköğretim düzeyinde ülkelerin sunduğu fırsat ve kaynakların çeşitliliği,
5. Tam zamanlı araştırma personelinin azlığı,
6. Genel eğitim seviyesinin yetersizliği.

BÖLÜM IV EĞİTİM MODELLERİ

STRATEJİK AMAÇLAR VE HEDEFLER

Bu bölümde Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı çerçevesinde belirlenen stratejik amaçlar ve hedefler yer almaktadır.

4.1. EĞİTİM MODELLERİ İLE İLGİLİ STRATEJİK AMAÇLAR/HEDEFLER

Bu bölümde, uygulama planı süresi içerisinde gerçekleştirilmesi planlanan amaç ve hedefler ile bu amaç ve hedeflerle ilgili göstergeler ve kurumlar yer almaktadır. Ayrıca, amaç ve hedeflerin kısa, orta ve uzun vade olarak süre boyutları verilmiştir.

	AMAÇLAR	HEDEFLER	ALT HEDEFLER	GÖSTERGELER	İLGİLİ KURUM/ BİRİM	SÜRE
TEMA: EĞİTİM MODELLERİ	Stratejik Amaç 1. Üstün yeteneklilerin yeteneklerini geliştirmeye yönelik örgün ve yaygın eğitim sistemimiz ile entegre olmuş çeşitli eğitim modelleri uygulamak.	Hedef 1.1: Üstün yeteneklilerin özelliklerini belirlemeye yönelik ulusal standart testlerin geliştirilmesi ve doğru, etkili ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamak.	Hedef 1.1.1: Üstün yeteneklilerin özelliklerini belirlemeye yönelik standart ölçme araçlarının çeşitliliğini artırmak.	Standart ölçme aracı sayısı	Üniversiteler YEĞİTEK STK TEGM	Uzun
			Hedef 1.1.2: Üstün yeteneklilerin özelliklerini belirlemeye yönelik standart ölçme araçlarını uygulayacak personel sağlamak.	Eğitime alınan personel sayısı	ÖERHGM	Orta
			Hedef 1.1.3: Üstün yeteneklilerin özelliklerini belirlemeye yönelik standart ölçme sonuçlarını eğitsel tanılama sonuçları ile birlikte kullanmak.	Eğitsel Tanılama Raporu	ÖERHGM TEGM ÖOGM	Kısa
			Hedef 1.1.4: Standart ölçme sonuçlarından öğrencilerin özelliklerini belirlemenin yanında yetenek alan/alanlarının geliştirilmesinde de kullanılmasını sağlamak	Eğitsel Tanılama Raporu Test ve test dışı teknikler	ÖERHGM TEGM ÖOGM	Kısa

		<p>Hedef 1.2: Okulöncesi ve ilkökulda öğrencilerin yeteneklerini ortaya koymalarına, belirlenmelerine ve geliştirmelerine fırsat tanıyacak esnek ve etkili eğitim uygulamaları oluşturmak.</p>	<p>Hedef 1.2.1: Öğrencilerin öğretim etkinliklerinde ortaya koydukları üstün yetenekliliğe ilişkin performans ve ürünlerini kanıta dayalı olarak belirleyecek öğretim etkinlikleri, ölçme değerlendirme yöntem ve araçları oluşturmak ve kullanmak, tanılamayla ilgili ayrı bir birim oluşturmak.</p>	<p>Öğretim etkinlikleri sayısı Gözlem formları sayısı Dereceli puanlama ölçekleri sayısı Tutum ölçekleri sayısı Proje değerlendirme ölçeği sayısı Ürün Seçki Dosyası Tanılama Birimi Çalışmaları</p>	<p>TEGM RAM</p>	<p>Orta</p>
			<p>Hedef 1.2.2: Eğitsel tanılama ve değerlendirmeye yönelik izleme ve değerlendirme veri tabanı oluşturmak.</p>	<p>Veri tabanı</p>	<p>YEĞİTEK, BİGM, TEGM, OÖGM, MTEGM, SGM</p>	<p>Orta</p>
			<p>Hedef 1.2.3: Öğrencilerin zenginleştirilmiş ortamlarda farklı öğretim yöntemleri ile uygulanan öğretim etkinlikleri ile yeteneklerini ortaya koymalarını sağlamak.</p>	<p>Farklılaştırılmış eğitim programı sayısı Yetenek geliştirici ortam ve materyal sayısı</p>	<p>TÜBİTAK Üniversiteler TTKB, TEGM Yerel Yönetimler</p>	<p>Uzun</p>
			<p>Hedef 1.2.4: Okulöncesi ve ilkökul düzeyinde zenginleştirilmiş eğitim programları içeren farklı modellere fırsat tanımak.</p>	<p>Okulöncesi aile içi eğitim programları Geliştirilecek modeller İlkokul zenginleştirilmiş öğretim programları</p>	<p>Üniversiteler YEĞİTEK STK TEGM BİLSEM</p>	<p>Uzun</p>
			<p>Hedef 1.2.5: Öğrencileri öğretim etkinliklerinde ortaya koydukları performans ve ürünlerine dayalı olarak yetenek alan/alanlara yönlendirmek.</p>	<p>5. sınıfta yeteneğine uygun seçmeli ders/derslere katılan öğrenci sayısı</p>	<p>Üniversiteler TÜBİTAK, EĞİTEK, STK, BİGB TEGM</p>	<p>Uzun</p>

		<p>Hedef 1.2.6: Okul öncesinden yüksek-öğrenime kadar üstün yetenekli öğren-cilerin gelişmelerine imkan sağlayacak eğitim programları oluşturmak.</p>	Eğitim programları	TÜBİTAK Üniversiteler, TTKB, TEGM Yerel Yönetimler	Uzun
		<p>Hedef 1.2.7: Eğitim programlarının farklı sosyo-ekonomik ve kültürel düzeydeki okullarda uygulanmasını sağlayacak tedbirleri almak.</p>	Eğitim Modeli Eğitim Programları	TTKB TEGM	Orta
		<p>Hedef 1.2.8: Eğitim programlarının içeriğini eğitim bölgelerinin özelliklerine göre çeşitlendirmek.</p>	Eğitim Modeli Eğitim Programı	TTKB TEGM	Orta
	<p>Hedef 1.3: Ortaokulda üstün yetenekli öğrencilerin yetenek alanlarındaki performanslarına dayalı olarak çeşitli eğitim uygulamaları gerçekleştirmek.</p>	<p>Hedef 1.3.1: Öğrencilerin yetenek alan/alanlarına yönelik farklılaştırılmış eğitim programları geliştirmek ve uygulamak.</p>	Zenginleştirme ve Genişletme (destek odaları, atölye çalışmaları) Hızlandırma	TÜBİTAK Üniversiteler, TTKB Yerel Yönetimler TEGM	Uzun
<p>Hedef 1.3.2: Farklılaştırılmış eğitim programlarına yönelik etkinlik ve öğretim materyalleri oluşturmak.</p>		Öğretim materyalleri Öğretim etkinlikleri	BİLSEM, TEGM Üniversiteler, TÜBİTAK	Uzun	
<p>Hedef 1.3.3: Üstün yetenekli öğrencilerin yetenek alan/alanlarına uygun okul dışı etkinliklere fırsat tanımak.</p>		BİLSEM Eğitim bölgeleri çalışma atölyeleri, Çocuk Uygulama ve Araştırma Merkezleri, Bilim ve doğa eğitim kampları,	Üniversiteler STK TEGM Yerel yönetimler TUBİTAK	Kısa	

			Hedef 1.3.4: Öğrencilerin öğretim etkinliklerinde koydukları performans ve ürünlerini üstün yetenekliliğe ilişkin özelliklerini belirleyecek ölçme - değerlendirme yöntem ve araçları geliştirmek ve bunları kullanmak.	Geliştirilen standart testlerin sayısı Okula erken başlayan öğrenci sayısı Sınıf atlayan öğrenci sayısı 5. sınıfta yeteneğine uygun seçmeli ders/derslere katılan öğrenci sayısı	Üniversiteler YEĞİTEK STK TEGM	Uzun
	Hedef 1.4: Lisede üstün yetenekli öğrencilerin özel yetenek alanında/alanlarında yaratıcılık ve üretkenliklerini ortaya koymalarını sağlayacak öğrenme ortamlarını sağlamak.		Hedef 1.4.1: Öğrencileri özel yetenek alan/alanlarında gelişimini sağlayacak programlara yönlendirmek.	Matematik, Fen, Spor, Müzik vb. alanlardaki üstün yetenekli öğrencilere yönelik programlar,	YEĞİTEK TEGM BİGM OÖGM	Orta
			Hedef 1.4.2: Öğrencilerin özel yetenek alan/alanlarında uzmanlaşmasını sağlayacak çeşitlendirilmiş eğitim uygulamaları sağlamak.	Alanında ürün ortaya koyma, Proje üretme	MTEGM SGM	Orta
			Hedef 1.4.3: Öğrencilerin özel yetenek alan/alanlarında öğrenme hızlarına bağlı olarak bireysel ilerlemelerini sağlamak.	Hızlandırma(üst sınıflardan ders alma, sınıf atlatma, üniversiteden ders alma) Uzaktan eğitim		Orta

	<p>Hedef 1.5: Üstün yetenekli öğrencilerin tüm eğitim sürecini, tüm eğitim düzeylerinde takip altına alarak, yeteneklerinin geliştirilmesinin sürekliliğini sağlamak.</p>	<p>Hedef 1.5.1: Üstün yetenekli bireyin örgün (okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise) ve hayatboyu eğitim süreci içerisinde değerlendirilmesi</p>	<p>İzleme ve Değerlendirme</p>	<p>TEGM BİGM OÖGM MTEGM SGM Üniversiteler</p>	<p>Uzun</p>
	<p>Hedef 1.6: Üstün yetenekli bireylerin eğitiminde çoklu eğitim modellerinin yanında, hayat boyu destek alabilecekleri kurumsal yapılar oluşturmak.</p>	<p>Hedef 1.6.1: Üstün yetenekli bireylerin gelişimindeki hizmetlerin sürekliliğini sağlayacak tedbirlerin alınması</p>	<p>Örgün eğitim sonrası eğitsel kurumların sayısı</p> <p>Örgün eğitim sonrası eğitim ortamlarına katılan birey sayısı</p>	<p>HBÖGM Üniversiteler (Sürekli Eğitim Merkezler) STK BİLSEMLER Halk Eğitim Merkezleri</p>	<p>Uzun</p>

4.2. İNSAN KAYNAKLARI İLE İLGİLİ STRATEJİK AMAÇLAR/HEDEFLER

	AMAÇLAR	HEDEFLER	ALT HEDEFLER	GÖSTERGELER	İLGİLİ KURUM/BİRİM	SÜRE
TEMA :İNSAN KAYNAKLARI	Stratejik Amaç 2: Üstün yeteneklilerin eğitimini, çeşitli eğitim modellerinde etkili ve verimli şekilde planlayacak ve yürütecek personel yetiştirmek.	Hedef 2.1. Tüm paydaşların üstün yetenekli bireylerin eğitimi konusunda bilgi ve becerilerini geliştirmek.	Hedef 2.1.1: Eğitimin tüm kademelerinde görevli öğretmen, koordinatör öğretmen, yönetici ve deneticilerin üstün yetenekli bireylerin eğitimi ve öğretimi konularında bilgilerini arttırmak ve becerilerini geliştirmek.	Öğretmenlere, koordinatör öğretmenlere, Yöneticilere ve Deneticilere yönelik Hizmetiçi Eğitim ve Uzaktan Eğitim Programları sayısı	TÜBİTAK Üniversiteler TTKB Yerel Yönetimler TEGM, İKGM, ÖYEGM, YEĞİTEK HBÖGM	Uzun
			Hedef 2.1.2: Aileleri, üstün yetenekli bireylerin özellikleri ve eğitimi konusunda bilgilendirerek üstün yeteneklilerin eğitiminde aktif rol almalarını sağlamak.	Ailelere yönelik Uzaktan Eğitim Programları sayısı Seminerler, konferanslar, çalıştaylar, paneller ve kongreler	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sağlık Bakanlığı STK Yerel Yönetimler BİGB. HBÖGM YEĞİTEK	Uzun
			Hedef 2.1.3: Ortaöğretim düzeyindeki üstün yetenekli öğrencilere yönelik mentorluk uygulamalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	Mentör Eğitim Programı Uygulama Ölçütleri	OÖGM Üniversiteler TÜBİTAK, STK Bilim Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı Meslek Odaları	Uzun

			Hedef 2.1.4: Üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili üniversitelerle iş birliği yapmak.	Tezli ve tezsiz lisansüstü program sayıları Çift dal/ yan dal programları Üstün Yetenekliler Programı Yurt dışına öğretmen /akademisyen gönderme Akademisyen desteği	YÖK Üniversite OÖGM	Uzun
--	--	--	--	--	---------------------------	------

4.3. YAYGINLAŞTIRILABİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLE İLGİLİ STRATEJİK AMAÇLAR/HEDEFLER

	AMAÇLAR	HEDEFLER	ALT HEDEFLER	GÖSTERGELER	İLGİLİ KURUM/BİRİM	SÜRE
TEMA : YAYGINLAŞTIRILABİLİRLİK ve SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	Stratejik Amaç 3. Ülke genelinde üstün yetenekli bireylere yönelik çeşitli eğitim politika ve uygulamalarını yaygınlaştırmak ve sürekliliğe hale getirmek.	Hedef 3.1. Ülkemizdeki üstün yetenekli bireylere ihtiyaç duydukları örgün ve yaygın eğitimi sağlamak.	Hedef 3.1.1: Okul öncesi ve ilkökul düzeyindeki üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını örgün eğitim içerisinde karşılamak	Hazırlanan Eğitim Programları	TÜBİTAK Üniversiteler TTKB TEGM	Uzun
			Hedef 3.1.2: Ortaokul ve lise düzeyindeki üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını örgün ve/veya yaygın eğitim içerisinde karşılamak	Eğitim Programları Alan Gezileri Atölye Çalışmaları Uzaktan Eğitim Bilim ve Doğa Eğitim Kampları	HBÖGM OÖGM TEGM Bilim Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı YEĞİTEK Üniversiteler	Uzun

		<p>Hedef 3.2. Üstün yetenekli bireylere sunulan eğitim hizmetlerini bilgi ve iletişim teknolojileri ile desteklemek.</p>	<p>Hedef 3.2.1: Üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili paydaşların ihtiyaçlarına cevap verecek bilgi ve iletişimi sağlayacak teknolojik ortamlar sağlamak.</p>	<p>FATİH Projesi (EBA)</p>	<p>TÜBİTAK, Üniversiteler TEGM OÖGM HBÖGM MTEGM YEGİTEK</p>	<p>Orta</p>
		<p>Hedef 3.3. Ülkemizdeki kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla üstün yeteneklilerin eğitimi alanında işbirliği sağlamak.</p>	<p>Hedef 3.3.1: Kamu kurum ve kuruluşlarının üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin gerekli uygulamaları yapmalarını, toplumsal kültür ve farkındalığı yaygınlaştırmayı sağlamak.</p>	<p>Protokoller Bilgilendirme etkinlikleri</p>	<p>Kamu kurum ve kuruluşları</p>	<p>Uzun</p>
			<p>Hedef 3.3.2: Üstün yeteneklilerin özel işletme ve tüzel kuruluşlardaki örnek uygulama ve öğrenme ortamlarından yararlanmasını sağlamak.</p>	<p>Protokoller Alan Gezileri Atölye Çalışması</p>	<p>Fabrikalar, İşletmeler, Tüzel kuruluşlar, Üniversiteler</p>	<p>Kısa</p>
			<p>Hedef 3.3.3: Kamu, tüzel ve özel kurum ve kuruluşlarda alanında uzman seçkin kişilerle mentörlük uygulamaları yapmak.</p>	<p>Protokoller Mentör sayıları</p>	<p>Kamu kurum ve kuruluşları Özel ve tüzel işletmeler</p>	<p>Kısa</p>
			<p>Hedef 3.3.4: Üstün yetenekliler konusunda toplumsal farkındalığı arttırmak.</p>	<p>Görsel ve İşitsel Ürünler Bilimsel Etkinlikler Kurs ve Seminerler</p>	<p>Yazılı ve görsel medya Kamu kurum ve kuruluşları TÜBİTAK, Üniversiteler Yerel Yönetimler</p>	<p>Uzun</p>

					HBÖGM	
	<p>Hedef 3.4. Üstün yetenekli bireylere sunulan hizmetlerin standardını ve sürdürülebilirliğini sağlamak.</p>	<p>Hedef 3.4.1: Oluşturulan model, alınan karar ve yapılan planlamaları gerçekleştirmek için yasal düzenlemeler yapmak ve uygulamak.</p>	Mevzuat	MEB Hukuk Müşavirliği	Orta	
		<p>Hedef 3.4.2: Üstün yeteneklilere yönelik belirlenen strateji ve uygulamalara ilişkin dönütler olarak strateji ve uygulama planını geliştirmek.</p>	Revize edilmiş strateji ve uygulama planı	TEGM OÖGM	Kısa	
	<p>Hedef 3.5. Üstün yetenekliler eğitim stratejilerinin geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarının, ilgili STK'ların ve özel sektör temsilcilerinden oluşan bir danışma kurulu oluşturmak.</p>	<p>Hedef 3.5.1: Üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili paydaşlar arasında koordinasyon ve işbirliğine katkı sağlamak.</p>	Yapılan protokol sayısı	Tüm paydaşlar	Kısa	
		<p>Hedef 3.5.2: Üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik ulusal standartların belirlenmesine katkı sağlamak.</p>	Modellere ilişkin standartlar Programlama standartları Ölçme değerlendirme standartları	MEB Strateji Geliştirme Bşk. TÜBİTAK Üniversiteler	Orta	
		<p>Hedef 3.5.3: Üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik yeni model ve programlar geliştirilmesine katkı sağlamak.</p>	Model sayısı Program sayısı	TTKB YETGM Üniversiteler TÜBİTAK	Uzun	

		Hedef 3.5.4: Üstün yeteneklilere yönelik farklılaştırılmış eğitim programlarının uygulanması için etkinlik ve materyal geliştirilmesine katkı sağlamak.	Etkinlik sayısı Materyal sayısı	BİLSEM TEGM OÖGM YEĞİTEK Üniversiteler TÜBİTAK	Uzun
		Hedef 3.5.5: Üstün yeteneklilere yönelik toplanan verilerin analizlerini yaparak tavsiyelerde bulunmak.	Veri toplama aracı sayısı Rapor sayısı	MEB Strateji Geliştirme Bşk.	Uzun
		Hedef 3.5.6: Ülkemizde üstün yeteneklilerin eğitimi alanında uygulanan farklı modellerle ilgili rapor hazırlayarak tavsiyelerde bulunmak.	Rapor sayısı	MEB STK Üniversiteler	Orta
		Hedef 3.5.7: Üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin araştırma-geliştirme faaliyetlerini destekleyerek yürütülmesine katkı sağlamak.	Araştırma Sayısı AR-GE birimi	Üniversiteler YETGM, STK TEGM	Uzun
		Hedef 3.5.8: Üstün yetenekli bireylerin hayat boyu izlenmesini sağlayacak mekanizmanın oluşturulmasına katkı sağlamak.	İzleme ve Değerlendirme	MEB STK Üniversiteler	Uzun

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezi
HBÖGM	: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
İKGM	: İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü
MTEGM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
OÖGM	: Orta Öğretim Genel Müdürlüğü
STK	: Sivil toplum Kuruluşu
TTKB	: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
TEGM	: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
YEĞİTEK	: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

SÜRE:

Kısa	: 1 – 2 Yıl
Orta	: 3 – 4 Yıl
Uzun	: 5 Yıl ve daha uzun süreli

BÖLÜM V

EĞİTİM MODELLERİ

Bu bölümde, küresel gelişmelere paralel olarak, ülkemizde uygulanması düşünülen eğitim uygulama modelleri eğitim düzeylerine göre değerlendirilmektedir (Ek 3, Ek 5).

5.1. Ülkemizde Uygulanması Planlanan Eğitim Modelleri

Üstün yetenekli tanımı içinde bütün yetenekleri kapsamalıdır (genel zihinsel yetenek, özel akademik yetenek, dil, matematik, fen bilimler, sosyal bilimler, liderlik, yaratıcılık, görsel ve işitsel sanatlar –resim, müzik- ve psiko-motor). Üstün yeteneklilik özelliği gösteren çocuklar birbirinden farklıdır. Okullar üstün yetenek kavramına açıklık getirerek hangi yetenek alanında eğitim vereceklerine karar verebilirler. Araştırmalar bu sürece aile katılımının daha olumlu sonuçlar getireceğini ortaya koymaktadır. Okul, öğretmen ve aile üçlüsü içerisinde tüm unsurların eğitime etkin katılımı çok önemlidir.

Ülkemizde yeni yapılanma sonrasında okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve lisede uygulanabilecek eğitim modelleri ve eğitim modellerine ilişkin açıklamalar aşağıdadır. Özellikle sistemin esnek bir yapıya sahip olmasına dikkat edilmesi gerekir. Öğrencilerin etiketlenmelerinden dolayı olumsuz tutuma sahip olmaları onların başarılarını olumsuz yönde etkileyebilir. Dolayısıyla, üstün yeteneklilerde etiketlemeden mümkün olduğu kadar kaçınılmalıdır.

Çalışmalara başlamadan önce bu süreçte görev alacak öğretmenler düzenli olarak hizmetiçi eğitime alınmalıdır. Üstün yetenekli bireylerin aileleri uygulanacak “Aile Eğitim Programı” yoluyla bilinçlendirilmelidirler. Ailelere uygulanacak programların evde çocukların eğitimine nasıl destek verebilecekleri konusunda fonksiyonel bilgiler içermesi gerekirken; etiketlemeden çocuğun nasıl uzak tutulacağı ve çocuğun potansiyeli konusunda gerçekçi değerlendirmeler yapabilecekleri bilgiler içermelidir.

5.1.1. Okulöncesi Dönemde Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi

Okulöncesi dönemde farklılığı ile dikkat çeken çocuk, çevrenin gözlemi ve yönlendirmesi ile Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) yetenek alanını belirlemek üzere değerlendirmeye alınacaktır. Çocuğun yetenekli olduğu alanlar doğrultusunda ailesi, erken çocukluk dönemi “Aile Eğitimi Programları” aracılığıyla eğitilerek, çocuğun yeteneklerinin RAM’larla ve BİLSEM’lerle işbirliği içerisinde sunulacak destekleyici hizmetlerle geliştirilmesi sağlanacaktır.

Okulöncesinde üstün yetenekli olduğu düşünülen çocuklara zekâ testlerinden ziyade gelişim testleri uygulanmalıdır. Uygulanan gelişim testleri sonrasında elde edilen profilde yer alan çocuğun güçlü ve zayıf yönleri belirlenerek özellikleri doğrultusunda eğitim verilmelidir. Bunlara ek olarak, okulöncesine devam eden çocuklara yönelik buldukları kurumlarda yetenekleri doğrultusunda zenginleştirme programı uygulanabilir.

5.1.2. İlkokul Döneminde Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi

İlkokul döneminde öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda eğitimlerinin başlaması çok önemlidir. Eğitim sürecinde göz önüne alınacak yetenekler; genel zihinsel yetenek, özel akademik yetenek, liderlik, yaratıcılık, görsel ve işitsel sanatlar ve psiko-motor yetenekler şeklinde sınıflandırılabilir. Bu düzeyde, öğrencilerin kendi akranları ile ayrıştırılmaması, hangi alanda/alanlarda yetenekli olduğu belirlenen öğrencilerin buldukları okulda akranları ile birlikte okulun ve bölgenin koşullarına bağlı olarak, hafta içi ve/veya hafta sonu, yetenekleri doğrultusunda destek eğitim almalarının sağlanması gereklidir. Üstün yetenekli öğrencinin okulu/kurumu tarafından ona ait bir “Ürün Seçki Dosyası” (ÜSD)” hazırlanmalı ve e-okul sistemine girilmelidir.

Üstün yetenekli öğrencilere yönelik okulun ve bölgenin fırsatları göz önünde tutularak türdeş yetenekler, destek eğitim odalarında, kaynaştırma eğitiminde, hafta sonu programlarında, BİLSEM uygulamaları şeklinde eğitim verilecektir.

İlkokula devam eden ve psiko-motor alanda veya müzik alanında yetenekli olduğu belirlenen öğrencilere yine İl’lerde bulunan Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri veya Üniversiteler gibi diğer ilgili birimlerle iletişime geçilerek desteklenecektir.

Zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri bakımından hazır olan üstün yetenekli öğrencilerin erken okula başlatılmalarının veya sınıf atlatılmalarının, öğrencilerin uygun seçmeli derslere yönlendirmesinin yapılması önem arz etmektedir. Zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri bakımından üstün yetenekli öğrencilerin bir bütünlük içinde değerlendirilerek sadece bir kez sınıf yükseltmenin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

4.1.3. Ortaokul döneminde üstün yetenekli bireylerin eğitimi

Ortaokulda öğrenim gören üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik alternatif yaklaşımlar benimsenmesi gerekmektedir. Eğitim bölgelerinde belirlenen okul/okullarda farklı yetenek gruplarına eğitim vermek amacıyla, yetenek atölyelerinin kurulması, yetenek atölyelerinde o bölgede bulunan üstün yetenekli öğrencilere yönelik hem hafta içi hem de hafta sonu eğitim alacaklardır. Üstün yetenekli öğrencilere yönelik okulun ve bölgenin fırsatları göz önünde tutularak destek eğitim odalarında, kaynaştırma eğitiminde ve hafta sonu programlarında ve BİLSEM uygulamaları şeklinde eğitim almaları sağlanacaktır.

Ortaokul düzeyinde de zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri bakımından üstün yetenekli öğrencilerin bir bütünlük içinde değerlendirilerek sadece bir kez sınıf yükseltmenin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Ortaokula devam eden ve psiko-motor alanda veya müzik alanında yetenekli olduğu belirlenen öğrencilere yine İl’lerde bulunan Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve Kültür ve

Turizm İl Müdürlükleri veya Üniversiteler gibi diğer ilgili birimlerle iletişime geçilerek desteklenecektir.

4.1.4. Lise döneminde üstün yetenekli bireylerin eğitimi

Üstün yetenekli öğrencilerin üniversiteden ders alabilmeleri ve erken yaşta liseyi bitirebilmeleri, yetiştirilen öğretmenlerle mentörlük desteği verilmesi gibi uygulamalar ortaöğretim düzeyindeki eğitsel uygulamaların temelini oluşturacaktır.

Üstün yetenekli öğrencilere yönelik okulun ve bölgenin fırsatları göz önünde tutularak haftaiçi ve hafta sonu programlarında, BİLSEM uygulamaları şeklinde eğitim verilecektir.

İleri düzeyde yetenekli öğrencilere yönelik ülke genelinde açılacak yatılı/gündüzlü okul/okullarda söz konusu öğrencilerin eğitim almaları sağlanacaktır.

Liseye devam eden ve psiko-motor alanda veya müzik alanında yetenekli olduğu belirlenen öğrencilere yine illerde bulunan Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri veya Üniversiteler gibi diğer ilgili birimlerle iletişime geçilerek desteklenecektir.

Özel yeteneklerin geliştirilmesine yönelik olarak eğitim düzeylerine göre uygulanması planlanan temel faaliyetler Tablo 4'te bütünsel olarak görülebilmektedir.

Tablo 4: Özel Yetenekli Bireyler İçin Eğitim Düzeylerine Göre Yeni Uygulama Modelleri

PLANLANAN UYGULAMALAR	EĞİTİM DÜZEYLERİ			
	OKULÖNCESİ	İLKOKUL	ORTAOKUL	LİSE
1 Zekâ Testleri	-	-	+	+
2 Gelişim Testleri	+	-	-	-
3 Ürün Seçki Dosyaları	+	+	+	+
4 Hızlandırma (Erken Okula Başlatma ve/veya Sınıf Yükseltme)	-	+	+	+
5 Kaynaştırma/Bütünleştirme Eğitimi	+	+	+	+
6 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları	+	+	+	+
7 Okul İçi Zenginleştirilmiş Destek Programları	+	+	+	+
8 Okul Dışı Zenginleştirilmiş Destek Programları	+	+	+	+
9 Yetenek Atölyeleri	-	+	+	+
10 Destek Eğitim Odaları	+	+	+	+
11 Eğitim Bölgeleri Yetenek Grupları	-	-	+	+
12 BİLSEM	+	+	+	+
13 İleri Düzey Eğitim	-	-	-	+
14 Uzaktan Eğitim	+	+	+	+
15 Mentörlük Desteği	-	-	-	+
16 Aile Eğitim Programları	+	+	+	+
17 Öğretmenlerin Özel Yetenekler Konusunda Hizmet Öncesi/İçerisi Eğitimi	+	+	+	+

EKLER

Ek 1: Durum Analizi

Ek 2: Üstün Zeka ve Üstün Yetenek Tanımları

Ek 3: Türkiye’de ve Dünyada Eğitim Uygulamaları

Ek 4: Eğitsel Tanılama ve Değerlendirme

Ek 5: Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitiminde Kullanılabilecek Modeller

Ek 6: Kaynakça